

โครงการบรรยายพิเศษ “เรื่องอิเหนาที่เราไม่รู้: ข้อค้นพบและประสบการณ์จากงานวิจัย”

ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. หลักการและเหตุผล

อิเหนา เป็นวรรณคดีมรดกเรื่องสำคัญของชาติ ที่ได้เค้าโครงเรื่องมาจากนิทานพื้นบ้านของชาวเรื่องอิเหนามีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาและแพร่หลายมากในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ดังพบในเรื่อง*อิเหนาคำฉันท์*ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) *นิราศอิเหนา*ของสุนทรภู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง *พระราชนิพนธ์บทละครในเรื่องอิเหนา*ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งถือเป็นต้นแบบของการแต่งบทละครในและทางละครรำที่ได้รับการสืบทอดในสมัยต่อมา

คำอธิบายว่าด้วยบทละครอิเหนาฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาบำราบปรปักษ์ เมื่อ พ.ศ.2464 ได้ยืนยันคุณค่าของวรรณคดีอิเหนาไว้อย่างดีเยี่ยมว่า “ในบรรดาบทละครรำที่คนชอบเรื่องอื่นเห็นจะไม่เสมอด้วยเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 2 วรรณคดีสโมสรก็ได้ตัดสินเมื่อปีมะโรง พ.ศ.2459 ว่าเป็นยอดของบทละครรำทั้งสิ้น เพราะเป็นหนังสือซึ่งแต่งดี พร้อมทั้งความ ทั้งกลอน ทั้งกระบวนที่จะเล่นละครประกอบกันทุกสถาน”

ปัจจุบันมีการศึกษาค้นคว้าวรรณคดีมรดกของชาติอย่างแพร่หลาย เรื่องอิเหนาเป็นเรื่องหนึ่งที่มีการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ บทความอย่างกว้างขวาง อาจารย์ ดร.ธานีรัตน์ จตุทศศรี อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นนักวิชาการคนสำคัญที่ศึกษาค้นคว้าเรื่องอิเหนาอย่างลึกซึ้ง จากวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตเรื่อง*พระราชนิพนธ์อิเหนาในรัชกาลที่ 2: การสร้างนิทานพื้นบ้านให้เป็นที่นิยมแห่งวรรณคดีบทละครใน* นอกจากนั้นยังได้เขียนบทความวิจัย บทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอิเหนาจำนวนมาก ผ่านมุมมองทางวรรณคดีและความสัมพันธ์กับศิลปะแขนงอื่น เช่น

- บทละครในเรื่องอิเหนาตอนดรสาแบหลาจนถึงเข้าห้องจินตะหรา: พระราชนิพนธ์อิเหนาฉบับรัชกาลที่ 1 ที่เพิ่งค้นพบ

- ความสำคัญของปัญญาในบทละครในเรื่องอิเหนาพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2

- สองร่างทางความคิด แต่หนึ่งจิตวิญญาณ: การตีความตัวละครบุษบาในบทละครสมัยใหม่เรื่องบุษบา-อุณการณ

- เรื่องอินเหนาฉบับลาว: ลักษณะเด่นด้านการสร้างตัวละครจากเรื่องอิเหนาฉบับไทย

- ลักษณะเด่นและคุณค่าของภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องอิเหนา วัดโสมนัสวิหาร เป็นต้น

ผู้รับผิดชอบโครงการจึงเห็นสมควรจัดโครงการบรรยายพิเศษ “เรื่องอิเหนาที่เราไม่รู้: ข้อค้นพบและประสบการณ์จากงานวิจัย” เพื่อให้บัณฑิตในรายวิชา 01376221 วิชาพัฒนาการวรรณคดีไทย 01376321 วรรณคดีสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา 01376334 วรรณคดีการแสดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวรรณคดีไทย ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องอิเหนา ในฐานะวรรณคดีมรดก วรรณคดีการแสดง ตลอดจนแนวทางการศึกษาวิจัยในลักษณะสหวิทยาการ เพื่อไขข้อข้องใจและจุดประกายให้มีการศึกษาค้นคว้าวรรณคดีเรื่องดังกล่าวในหมู่เยาวชนรุ่นใหม่เพิ่มมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องอิเหนา
2. เพื่อให้นิสิตเห็นแนวทางการศึกษาวิจัยวรรณคดีที่สัมพันธ์กับศิลปะแขนงต่างๆ
3. เพื่อให้นิสิตสามารถนำความรู้ที่ได้จากโครงการไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและในชีวิตประจำวันได้

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์รัตนพล ชื่นคำ

4. ผู้ร่วมโครงการ

อาจารย์ผู้สอนและนิสิตรายวิชา 01376221 วัฒนาการวรรณคดีไทย 01376321 วรรณคดีสมัยสุโขทัย และสมัยอยุธยา 01376334 วรรณคดีการแสดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวรรณคดีไทย ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป รวมจำนวน 50 คน

5. ระยะเวลาดำเนินงาน

กิจกรรม	ภาคต้น 2557		
	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน
1. เตรียมการ / สำรวจสถานที่ / ขออนุมัติโครงการ	↔		
2. ฟังการบรรยายพิเศษ “เรื่องอิเหนาที่เราไม่รู้: ข้อค้นพบและประสบการณ์จากงานวิจัย”		8 ต.ค.57	
3. ทำรายงานสรุปผลโครงการ			↔

6. สถานที่ดำเนินงาน

ห้องแสดงดนตรี ชั้น 2 อาคารจุฬารามณ์พิศาลศิลป์ (มท.4)

7. วิทยากร

อาจารย์ ดร.ธานีรัตน์ จัตุหะศรี

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. งบประมาณ จากเงินรายได้ภาควิชาวรรณคดี (ปีงบประมาณ 2558)

ค่าตอบแทนวิทยากร (1 คน x 2 ชั่วโมง x 1,000 บาท) 2,000 บาท

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 9.1 นิสิตได้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องอิเหนา
- 9.2 นิสิตได้แนวทางการศึกษาวิจัยวรรณคดีที่สัมพันธ์กับศิลปะแขนงต่างๆ
- 9.3 นิสิตนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและในชีวิตประจำวันได้

10. การประเมินผล/ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

1. มีจำนวนอาจารย์และนิสิตรายวิชา 01376221 วิวัฒนาการวรรณคดีไทย 01376321 วรรณคดีสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา 01376334 วรรณคดีการแสดง นิสิตปริญญาโทสาขาวรรณคดีไทย และผู้สนใจทั่วไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 คิดเป็นจำนวน 40 คน (จำนวนที่ตั้งเป้าหมายไว้รวม 50 คน)

2. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการที่ระดับมากกว่า 3.51 จาก 5 ระดับ

กำหนดการ

โครงการบรรยายพิเศษ “เรื่องอิเหนาที่เราไม่รู้: ข้อค้นพบและประสบการณ์จากงานวิจัย”
วันพุธที่ 8 ตุลาคม พ.ศ.2557 เวลา 13.00-16.00 น.

13.00 น.	อาจารย์ นิสิต และผู้สนใจลงทะเบียน
13.15 - 15.30 น.	ฟังการบรรยายพิเศษ “เรื่องอิเหนาที่เราไม่รู้: ข้อค้นพบและประสบการณ์จากงานวิจัย”
15.30 - 16.00 น.	อภิปราย-ซักถาม
16.00 น.	ตอบแบบประเมินจากการเข้าร่วมโครงการ